

STOCKHOLMS STAD
UTBILDNINGSNÄMNDEN

2015 -07- 09
Dnr: 1.6.1-7885/2015 Till berörd remissinstans

**Angående remissen om Remiss av
delbetänkandet SÖK - statsbidrag för ökad
kvalitet (SOU 2015:45) Utredningen om kvalitet
i utbildningen för elever med vissa
funktionsnedsättningar**

Detta gäller remissvar på ”Remiss av delbetänkandet SÖK - statsbidrag för ökad kvalitet (SOU 2015:45) Utredningen om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar”

Dnr: 110-1173/2015

Remisstiden sträcker sig till den 25 september 2015, vilket vi ber er respektera. Om det av några skäl inte är möjligt för er att inkomma med svar inom utsatt tid måste en kontakt tas med den för ärendet ansvariga personen på roteln.

Ansvarig handläggare/borgarrådssekreterare på Skolroteln är Johan Mattson, tfn 08 508 292 53.

Remissvar skickas till:

- Skolroteln i **digital form (word/excel)**. Ange KS:s diarienummer som namn på ärenderubrik. Ex: KS 314-331-2004
- KF/KS kansli i **pappersform**.

Bilägg **inte** remissunderlaget. Det finns redan diariefört i kommunstyrelsens diarium.

Häfta **inte** ihop handlingarna.

Adresserna är följande:

Rotelns e-post: Funktion SLK RIV-remissvar eller
RIV-remissvar.SLK@stockholm.se

KF/KS kansli, Stadshuset, 105 35 STOCKHOLM

Med vänliga hälsningar,
Skolroteln

Remitteringsmapp

Ärende: Remiss av delbetänkandet SÖK - statsbidrag för ökad kvalitet (SOU 2015:45) Utredningen om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar

Inkom till KF/KS kansli den 3 juli 2015

För yttrande senast: 25 september 2015

För yttrande senast: 8 oktober 2015 (SLK)

Stadsdelsnämnderna

Facknämnderna

Övriga

Utbildningsnämnden

Stadsledningskontoret

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

Remiss

2015-06-26

U2015/02268/S

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
Registraturet	
Ink.	2015-07-03
Dnr:	110-1173/2015
Till:	R. IV

SÖK – statsbidrag för ökad kvalitet (SOU 2015:45)

Härmed remitteras delbetänkandet SÖK – statsbidrag för ökad kvalitet av Utredningen om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar (U 2013:02).

Remissinstanser:

1. Riksdagens ombudsmän (JO)
2. Socialstyrelsen
3. Myndigheten för delaktighet
4. Barnombudsmannen
5. Statskontoret
6. Ekonomistyrningsverket
7. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
8. Statens skolverk
9. Statens skolinspektion
10. Specialpedagogiska skolmyndigheten
11. Sameskolstyrelsen
12. Stockholms universitet
13. Linköpings universitet
14. Örebro universitet
15. Malmö högskola
16. Diskrimineringsombudsmannen
17. Folkbildningsrådet
18. Dalarnas läns landsting
19. Skåne läns landsting
20. Stockholms läns landsting
21. Västernorrlands läns landsting
22. Västra Götalands läns landsting
23. Örebro läns landsting
24. Falkenbergs kommun

25. Gnesta kommun
26. Göteborgs kommun
27. Haninge kommun
28. Hedemora kommun
29. Helsingborgs kommun
30. Härnösands kommun
31. Hässleholms kommun
32. Karlskrona kommun
33. Katrineholms kommun
34. Kramfors kommun
35. Kävlinge kommun
36. Lindesbergs kommun
37. Linköpings kommun
38. Lunds kommun
39. Malmö kommun
40. Malå kommun
41. Piteå kommun
42. Sigtuna kommun
43. Stockholms kommun
44. Sundsvalls kommun
45. Svenljunga kommun
46. Södertälje kommun
47. Uddevalla kommun
48. Umeå kommun
49. Uppsala kommun
50. Vellinge kommun
51. Vänersborgs kommun
52. Örebro kommun
53. Östersunds kommun
54. Sveriges Kommuner och Landsting
55. AcadeMedia
56. Kunskapsskolan
57. Magelungen Utveckling AB
58. Friskolornas riksförbund
59. Idéburna skolors riksförbund
60. Afasiförbundet i Sverige
61. FUB – För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning
62. Förbundet Sveriges Dövblinda
63. Föräldraalliansen Sverige
64. Glimåkra Folkhögskola
65. Handikappförbunden
66. Hörselskadades Riksförbund
67. Lika Unika, Federationen mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning

68. Lärarförbundet
69. Lärarnas Riksförbund
70. Sveriges Skolledarförbund
71. Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning
72. Riksförbundet Attention
73. Svenska Förbundet för Specialpedagogik
74. Sveriges Dövas Riksförbund
75. Sveriges Dövas Ungdomsförbund
76. Sveriges elevråd
77. Sveriges elevråds centralorganisation
78. Sveriges Skolkuratorers förening
79. Synskadades riksförbund
80. Unga Hörselskadade
81. Unga Rörelsehindrade
82. Unga Synskadade
83. Ågesta folkhögskola

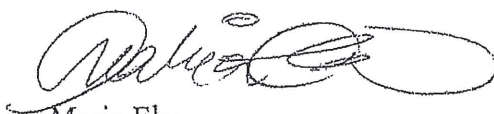
Remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den **23 oktober 2015**. Svaren bör lämnas både på papper till Utbildningsdepartementet, 103 33 Stockholm och per e-post i ett format som man kan kopiera textavsnitt från, t.ex. Wordformat eller teckenläsbar PDF, till u.registrator@regeringskansliet.se.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Om remissen är begränsad till en viss del av betänkandet, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Maria Eka
Expeditions- och rättschef

Kopia till
Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm

SÖK – statsbidrag för ökad kvalitet

*Delbetänkande av
Utredningen om kvalitet i utbildningen
för elever med vissa funktionsnedsättningar*

Stockholm 2015

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2015:45

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst.
Beställningsadress: Fritzes kundtjänst, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Webbplats: fritzes.se

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför.

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02)

En kort handledning för dem som ska svara på remiss. Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remiss.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet.

Omslag: Elanders Sverige AB.

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2015.

ISBN 978-91-38-24283-4

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Utbildningsdepartementet

Regeringen beslutade den 28 februari 2013 att ge en särskild utredare, i egenskap av nationell samordnare, i uppdrag att stödja kommunala, enskilda och statliga skolhuvudmän som bedriver utbildning för de elever inom specialskolans målgrupp som är döva eller hörselskadade eller har en grav språkstörning och är i behov av teckenspråk. Den nationella samordnaren ska fördela statsbidrag till kvalitetshöjande insatser eller till ny eller utvidgad hörselverksamhet, föreslå hur Specialpedagogiska skolmyndighetens stöd till kommunala och enskilda huvudmän kan utvecklas för berörda elever och utvärdera statsbidraget till särskilda insatser på skolområdet.

Jan Sydhoff, chef för gymnasieenheten, Skolverket, förordnades som särskild utredare från den 1 maj 2013. Den 21 november 2013 beslutade regeringen att utvidga utredningens uppdrag till att även omfatta elever med grav språkstörning utan behov av teckenspråk. Utredningen uppdrogs att definiera begreppet grav språkstörning, bedöma storleken på gruppen gravt språkstörda, redogöra för behovet av stödåtgärder samt föreslå hur elever med grav språkstörning ska få utbildning på grundskole- och gymnasienivå som uppfyller de krav som följer av elevens funktionsnedsättning. Utredningstiden förlängdes också i och med detta beslut.

Som sekreterare anställdes fr.o.m. den 1 maj 2013 Peter Bohman, f.d. undervisningsråd, Skolverket. Fr.o.m. den 22 november 2013 t.o.m. 21 april 2014 anställdes även Cecilia Sandberg, undervisningsråd, Skolverket som sekreterare. Som sekreterare anställdes även fr.o.m. 1 maj 2014 Sofia Kling, undervisningsråd, Skolinspektionen, och fr.o.m. 1 juni 2014 Marie Israelsson, lärare, Värmdö gymnasium och expert, Skolverket. Anna Tammelin, jurist, Skolverket, anställdes som sekreterare fr.o.m. 1 oktober 2014 t.o.m. 15

december 2014. Utredningen, som antagit namnet Utredningen om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar, överlämnar härmed delbetänkandet som avser utvärdering av statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet, *SÖK – statsbidrag för ökad kvalitet* (SOU 2015:45).

Utredningens uppdrag i denna del är härmed slutfört.

Stockholm i april 2015

Jan Sydhoff

/Peter Bohman
Sofia Kling
Marie Israelsson

Innehåll

Sammanfattning	11
1 Författningsförslag	19
1.1 Förslag till förordning (XXXX:XX) om statsbidrag för särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus	19
1.2 Förslag till förordning (XXXX:XX) om statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder för elever med funktionsnedsättning.....	22
1.3 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	26
1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:130) med instruktion för Specialpedagogiska skolmyndigheten.....	28
1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen.....	29
2 Inledning	31
2.1 Uppdraget.....	31
2.2 Utredningens arbete	32
2.3 Betänkandets disposition.....	34
3 Reglering av statsbidraget till särskilda insatser på skolområdet	35
3.1 Bestämmelser om statsbidrag enligt förordningen om statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet	35

3.2	Bestämmelser i skollagen om särskild undervisning på sjukhus eller motsvarande institution	36
3.3	Specialpedagogiska skolmyndighetens instruktion	37
3.4	Specialpedagogiska skolmyndighetens regleringsbrev	37
3.5	Bestämmelser om entreprenad.....	38
3.6	Åldersgräns för antagning till folkhögskola	38
3.7	Skillnader i reglering mellan lag, förordning och övrig statlig styrning	39
3.8	Kommande ändringar i skollagen	40
3.9	Historisk tillbakablick.....	40
3.9.1	SÅS-anslaget	40
3.9.2	SIS-bidraget	41
4	Tidigare utredningar och rapporter.....	45
4.1	Utredningen om utbildning för barn och ungdomar i samhällsvård samt distansundervisning.....	45
4.2	Utredningen om en flexibel specialskola	47
4.3	Utredningen om statliga specialskolor.....	48
4.4	FUNKIS-utredningen.....	49
4.5	Specialpedagogiska skolmyndighetens uppföljningar och utvärderingar	51
4.5.1	Mittuniversitetets utvärdering Särskilda insatser på skolområdet (SIS)	51
4.5.2	Effekter av statsbidraget Särskilda insatser på skolområdet (SIS)	53
4.5.3	Uppföljning av beviljade statsbidrag till Kannebäcksskolan	58
4.5.4	Uppföljning av särskild undervisning på sjukhus 2009	59
4.6	Specialpedagogiska institutets rapporter.....	61
4.6.1	Återrapportering Regleringsbrev Specialpedagogiska institutet 2007.....	61

4.6.2	Dalarö – utvärdering av mellanår för synskadade.....	63
4.7	Skolverkets regeringsuppdrag om en översyn av särskild undervisning på sjukhus	65
4.8	Skolinspektionens kvalitetsgranskning av undervisning vid hem för vård eller boende.....	66
4.9	Inspektionen för vård och omsorgs rapport: Vad har vi sett?	67
5	Statistik över statsbidraget	69
5.1	Anslaget för särskilda insatser på skolområdet.....	69
5.2	Särskild undervisning på sjukhus	71
5.3	Regionala utbildningsinsatser.....	73
5.4	Utvecklingsprojekt	76
5.5	Mellanåret för svårt synskadade.....	78
6	Dagens fördelningsgrunder för statsbidraget.....	83
6.1	Övergripande fördelningsgrunder	83
6.2	Särskild undervisning på sjukhus	84
6.3	Regionala utbildningsinsatser.....	85
6.4	Utvecklingsprojekt	86
6.5	Mellanåret för svårt synskadade.....	88
7	Statsbidragets syfte	91
8	Utvärdering och förslag till ändring	93
8.1	Särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus.....	94
8.1.1	Hur fungerar fördelningen och uppföljningen av statsbidraget?	94
8.1.2	Ny förordning.....	97
8.1.3	Uppdrag att ge råd och stöd	98

8.1.4	Förändrad fördelningsprincip.....	99
8.1.5	Lägeskommunens rätt till ersättning	104
8.1.6	Ansvar för att tillhandahålla de lokaler som behövs	107
8.1.7	Enhetlig lagstiftning.....	108
8.1.8	Allmänna råd eller stödmaterial	110
8.2	Statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder för elever med funktionsnedsättning	112
8.3	Regionala utbildningsinsatser	112
8.3.1	Statsbidragets effekt.....	112
8.3.2	Att säkra regional kompetens.....	118
8.4	Utvecklingsprojekt.....	121
8.4.1	Statsbidragets effekt.....	121
8.4.2	Stöd till kvalitetshöjande åtgärder i utvecklingsprojekt.....	129
8.5	Mellanåret för svårt synskadade	134
8.5.1	Folkhögskola huvudman för mellanåret.....	138
8.6	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	142
9	Konsekvenser av förslagen	145
9.1	Ekonomiska konsekvenser.....	145
9.1.1	Statsbidrag för särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus	145
9.1.2	Statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder för elever med funktionsnedsättning	150
9.1.3	Kurs vid folkhögskola.....	152
9.2	Konsekvenser för barn och ungdomar	154
9.2.1	Särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus	154
9.2.2	Regional verksamhet	155
9.2.3	Utvecklingsprojekt.....	155
9.2.4	Kurs vid folkhögskola	155
9.3	Konsekvenser för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet	156

9.3.1	Särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus	156
9.3.2	Regional verksamhet	156
9.4	Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.....	157
9.5	Konsekvenser för möjligheten att nå de integrationspolitiska målen	158
9.6	Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen	159
9.6.1	Särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus	159
9.6.2	Regional verksamhet	160
9.7	Övriga konsekvenser	161
10	Författningskommentar	163
10.1	Förslaget till ändring i skollagen (2010:800).....	163
	Referenser	165
Bilaga 1	Kommittédirektiv 2013:29	171
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2013:106	179
Bilaga 3	Mittuniversitetets utvärdering: Särskilda Insatser i Skolan – SIS.....	183
Bilaga 4	Utredningens enkät.....	317

Sammanfattning

Enligt kommittédirektiv (2013:29) ska utredningen U 2013:02 utvärdera statsbidraget till särskilda insatser på skolområdet (SIS) för att få kunskap om hur bidraget fördelas och om användningen är effektiv. Vid behov ska utredningen även lämna förslag på hur användningen och fördelningen av de medel som har anvisats för statsbidraget kan göras mer effektiv.

Likoärdig fördelning av statsbidraget till särskild undervisning på sjukhus

Under många år har drygt hälften av den totala budgeten för statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet avsatts för särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus. I stor utsträckning är det samma kommuner som ansöker om statsbidrag år efter år. Statsbidraget täcker cirka 80 procent av kommunernas genomsnittliga personalkostnader för den särskilda undervisningen. Kommunen där institutionen ligger saknar i dag lagstöd för att begära ersättning för resterande kostnader från huvudmännen för elevernas ordinarie utbildning.

Enligt utredningen förefaller Specialpedagogiska skolmyndighetens fördelning av statsbidrag till särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus att i huvudsak utgöra en ekonomisk transaktion utan specialpedagogiska överväganden. Den tar heller ingen särskild hänsyn till kommunernas faktiska lönekostnader. Utredningen föreslår därför att statsbidraget för denna verksamhet regleras i en ny förordning, *förordning om statsbidrag för särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus*, som administreras av Skolverket. Utredningen föreslår även att statsbidrag i mån av tillgång på medel får lämnas för högst 80

procent av huvudmannens totala lönekostnad för sjukhuslärarna. Detta innebär en mer likvärdig fördelning eftersom alla huvudmän får proportionerlig ersättning utifrån sina faktiska kostnader.

Utredningen föreslår dessutom att den som är huvudman för elevens ordinarie utbildning ska ersätta kommunen där sjukhuset eller institutionen ligger för de kostnader för elevens särskilda undervisning som inte täcks av statsbidrag.

I dag kan statsbidrag enligt gällande förordning endast beviljas för undervisning av grundskoleelever trots att skollagen (2010:800) föreskriver att särskild undervisning på sjukhus ska anordnas för elever i fler skolformer. Utredningen föreslår därför att huvudmän inom skolväsendet enligt den nya förordningen ska kunna beviljas statsbidrag för alla elever för vilka de är skyldiga att anordna särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus enligt skollagen.

Utredningens arbete har även visat på ett behov av att reglera ansvaret för att tillhandahålla lokaler för särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus. Utredningen föreslår därför att den som är huvudman för sjukhuset, eller institutionen knuten till ett sjukhus, där den särskilda undervisningen bedrivs ska tillhandahålla de lokaler som behövs.

Utredningen föreslår även en ändring i Specialpedagogiska skolmyndighetens instruktion så att myndigheten ges i uppdrag att ge råd och stöd till huvudmän med ansvar för särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus.

Utredningen menar att det finns ett behov av att förtydliga vad som ingår i sjukhuslärarnas undervisning och föreslår att Skolverket bör ges i uppdrag att utarbeta allmänna råd eller ett stödmaterial om särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus.

Behov av regional kompetens

Under åren 2009–2014 har antalet ansökningar om statsbidrag för regionala utbildningsinsatser i princip halverats. Medlen för de regionala insatserna har under samma period minskat med 32 procent trots att den totala tilldelningen SIS-medel samtidigt ökat

med 15 procent. Det förekommer skillnader mellan Specialpedagogiska skolmyndighetens fem regioner när det gäller antalet ansökningar om statsbidrag för regionala utbildningsinsatser. Region Norra och Mellersta står för ett relativt sett lägre antal ansökningar.

I stor utsträckning är det samma regionala utbildningsinsatser som återkommer varje år. Orsakerna till att få nya insatser tillkommer kan vara att bidraget till regionala utbildningsinsatser upplevs som otidsenligt, att syftet med medlen är oklart för huvudmännen eller att de geografiska förutsättningarna i regionerna ger olika möjlighet att utnyttja medlen.

Statsbidraget har generellt sett inte utgjort en förutsättning för att insatserna ska komma till stånd. Effekten av statsbidraget är svår att mäta och Specialpedagogiska skolmyndigheten saknar även effektmått för bidraget. Utredningen anser att det finns ett behov av att ha kvar bidraget, men menar att dess utformning bör omprövas.

Det är inte rimligt att alla kommuner i landet har den särskilda kompetens som krävs för att kunna möta de olika behoven hos alla elever med funktionsnedsättning. De särskilda utbildningslösningar som elever med vissa funktionsnedsättningar kräver är dessutom ofta kostsamma. Det finns därmed ett behov av att kommuner samarbetar för att kunna tillgodose elevernas rätt till utbildning och behov av särskilt stöd. Det finns även behov av att långsiktigt kunna planera för och bedriva en verksamhet med hög kvalitet vars personal har hög kompetens. Utredningen föreslår därför en ny förordning, *förordning om statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder för elever med funktionsnedsättning*, som bland annat reglerar att huvudmän som anordnar en regional verksamhet i enlighet med förordningen kan beviljas statsbidrag för merkostnader för att upprätthålla en långsiktig regional organisation vars personal har hög kompetens och för att ha en beredskap för varierande elevunderlag.

Bättre kunskapsåterföring från utvecklingsprojekt

Under åren 2009–2013 har Specialpedagogiska skolmyndigheten fördubblat anslagen till utvecklingsprojekten och år 2014 utgjorde medlen för utvecklingsprojekt 36 procent av den totala budgeten för statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet. Totalt har 198 av landets 290 kommuner beviljats bidrag för utvecklingsprojekt. Störst tilldelning har tillfallit stora städer.

Statsbidrag för utvecklingsprojekt utgör en unik möjlighet för huvudmän att pröva nya arbetsätt och finna nya vägar för att bland annat öka delaktigheten i skolan för elever med funktionsnedsättning. Förekomsten av utvecklingsprojekt varierar emellertid mellan Specialpedagogiska skolmyndighetens regioner. En av orsakerna till skillnaderna är hur aktivt regionens rådgivare uppmuntrat huvudmän att ansöka om statsbidrag.

Statsbidraget har ofta utgjort en förutsättning för att projekten över huvud taget ska kunna genomföras. Samtidigt blir många projekt inte klara inom utsatt tid, delvis beroende på att bidrag beviljas för ett kalenderår medan skolornas verksamhet bedrivs läsårsvis. Många ansökningar och redovisningar från huvudmännen saknar inslag av uppföljning, reflektion och kunskapsåterföring samt koppling till aktuell forskning. Specialpedagogiska skolmyndigheten saknar vidare effektmått för bidraget. Mot denna bakgrund bör Specialpedagogiska skolmyndigheten bli en tydligare utvecklande kraft i sammanhanget och förvalta den kunskap som finns inom ramen för utvecklingsprojekten.

Utredningen föreslår att huvudmän inom skolväsendet, förutom specialskolan, ska kunna beviljas statsbidrag enligt *förordning om statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder för elever med funktionsnedsättning* för utvecklingsprojekt som syftar till att öka måluppfyllelsen för elever med funktionsnedsättning, öka kunskapen om olika pedagogiska arbetsätt eller anpassa lärandemiljön. Statsbidrag beviljas för ett år i taget. Bidrag kan dock beviljas för fleråriga projekt, men beslut om fortsatt bidrag fattas i mån av tillgång på medel. Utredningen föreslår även tydligare krav på projektens forskningsanknytning och kunskapsåterföring.

Tydligare reglering av statsbidrag för särskilt anordnad utbildning för elever med svår synskada

Vid två folkhögskolor i landet bedrivs särskilt anordnad utbildning för elever med svår synskada, vilka efter grundskolan behöver ett så kallat mellanår innan de påbörjar en gymnasial utbildning. Elevunderlaget har varit relativt konstant. Omkring tio elever har deltagit i utbildningen varje år. Eleverna är mellan 16 och 20 år gamla och går utbildningen före, under eller i några fall efter gymnasiestudierna. Statsbidrag kan beviljas för utbildningen. En granskning av en av folkhögskolorna har emellertid visat att det inte går att verifiera att folkhögskolan hanterar det aktuella bidraget utifrån bidragets ändamål. I utredningens arbete har det även framkommit oklarheter när det gäller bidragets målgrupp och vad medel kan beviljas för. Oavsett hur många utbildningsanordnare som ger utbildningen och oavsett hur många elever som går den betalas alltid hela statsbidraget för ändamålet ut varje år, det vill säga 2 300 000 kronor.

I dagsläget agerar kommuner i strid med bestämmelserna om entreprenad i skollagen, då de köper en plats vid folkhögskolan åt elever som är inskrivna i gymnasieskolan. Orsaken till detta är antagligen att det upplevs som krångligt att ansöka hos regeringen om att få överlämna åt någon annan att bedriva undervisning inom skolväsendet på entreprenad. Utredningen menar därför att det finns skäl att se över regleringen av statsbidrag för särskilt anordnad utbildning för elever med svår synskada.

Utredningen föreslår att statsbidraget för utbildningen regleras så att bidrag kan sökas av folkhögskolor för utbildning helt i folkhögskolornas regi. Utbildningen bedrivs då inom ramen för en eller flera folkhögskolekurser och finansieras genom statsbidrag för folkbildningen och statsbidrag för särskilt utbildningsstöd. En folkhögskola får även anta en elev yngre än 18 år med svår synskada, vars skolplikt har upphört, till särskilt anordnad utbildning för elever med svår synskada. De medel som hittills årligen avsatts för särskilt anordnad utbildning för elever med svår synskada, 2 300 000 kronor, föreslås överföras till utgiftsområde 16, anslag 1:15, ap.1, särskilt utbildningsstöd.

Konsekvenser av utredningens förslag

Utredningens förslag när det gäller särskild undervisning på sjukhus eller institution knuten till ett sjukhus medför inga ökade kostnader för vare sig staten eller Sveriges kommuner som helhet. Förslagen innebär en utjämning och omfördelning mellan kommunerna så att de beviljas statsbidrag i förhållande till faktiska kostnader. Vidare ges kommunen där sjukhuset eller institutionen ligger rätt att få ersättning för sina kostnader för elever som är folkbokförda i andra kommuner.

Eftersom ansvaret för att administrera statsbidraget flyttas till Skolverket bör medel för administrationskostnader överföras till myndigheten motsvarande de medel som Specialpedagogiska skolmyndigheten avsatt för ändamålet. Specialpedagogiska skolmyndighetens förvaltningsanslag bör därmed minskas i samma storleksordning.

Inte heller förslaget om att en huvudman för ett sjukhus ska tillhandahålla de lokaler som behövs medför några ökade kostnader för vare sig staten, kommunerna eller landstingen. Orsaken till detta är att utredningen menar att landstingen helt ska avräknas kompensation från staten trots att landstingen åläggs en obligatorisk uppgift. Detta eftersom utredningens förslag inte medför några nya kostnader för landstingen, som redan idag tillhandahåller lokaler.

Utredningen föreslår också att Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ge råd och stöd även åt huvudmän med ansvar för särskild undervisning på sjukhus eller institution som är knuten till ett sjukhus. Uppdraget bedöms rymmas inom ramen för myndighetens nuvarande ekonomiska anslag.

Utredningens förslag om statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder för elever med funktionsnedsättning bedöms inte heller medföra några ökade kostnader för vare sig staten eller Sveriges kommuner som helhet.

När det gäller statsbidrag för särskilt anordnad utbildning för elever med svår synskada innebär förslaget att utbildningen finansieras genom statsbidrag för folkbildning och statsbidrag för särskilt utbildningsstöd. De medel som hittills avsatts förs över till anslaget för särskilt utbildningsstöd, varför förslaget inte medför

några ökade kostnader för kommuner, enskilda, folkhögskolor eller regeringskansliet.

Utredningens samlade förslag bedöms avslutningsvis inte heller medföra några negativa konsekvenser när det gäller sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, jämställdheten mellan kvinnor och män, möjligheten att nå de integrationspolitiska målen, den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet samt små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags. Utredningens förslag berör inte heller frågor som är reglerade i EU-rätten.

